جئہ سنڌي ! اُتم

- سرسوتي

"Hello! Happy Diwali & Prosperous New Year!"

'سنڌيءَ ۾ ڳالهاءِ'

''ٺيڪ آهي، ڏياريءَ ۽ نئين سال جون لکہ لکہ
ھيءُ ھو ياءُ اي. جي. اُتم، سنڌيت جو شيدائي،
ٿيڻ ۽ سنڌي سڏائڻ ۾ ڪيڏو نہ شان ٿي
اُن جي خبر ياءُ اُتم کي اُن وقت شايد نہ ھئي
پاڻ کي اُتمچنداڻيءَ مان بدلائي اُتم ڪري ڇڏيائين.
وقت سنڌي ايتري تہ اوچائيءَ تي ھئي جو
ٻن جي آکھ کي بدلائي ننڍو ڪرڻ سان سنڌيءَ ۾
ڪي ڪو لھر لوڏو نہ ھو. گھڻن ئي اُتمچنداڻيءَ مان
سپاھيملاڻيءَ مان سپي، جوتواڻيءَ مان جوت ڪري
ڪو فرق پوڻ وارو نہ ھو. گھڻن ئي پنھنجي آکھ
پڇاڙيءَ ۾ ni کي ڪڍي ne يا nee ڪري ڇڏيو
Motwane. شايد ڪين سنڌي سڏائجڻ ۾ شرم ٿي آيو
complex يا تہ دٻ پئي ٿيو.

سندريءَ جي شادي ھئي. نينڊ موڪلي ھئائين،
سارو مھنو ڪوڙي تيل، بيسڻ ۽ ھئد سان سڄي
مالش ڪرائي ھئائين. وھنجي سنان ڪري شاديءَ
پائي جو اچي ويڌيءَ تي ويني تہ اصل
ڪوبہ مٽيو نہ پيل ھوس. ٻڌم تہ گھوٽس يعني
اُتم ڏيتي ليتيءَ جي برخلاف آھي. ڪميونسٽ
بہ ياد نہ اٿم تہ اُتم کي ڪو ڏيان سان ڏٺم،

سون هوشيار ڪيو (الائي مڙيئي ائين پڌو اٿم). سچ بہ آهي ۽ نہ بہ آهي. سندريءَ کي لکڻ جي ڏات آهي. آن کي اُتم وٽان جي encouragement نہ ملي ها، ليک ويجلس نہ ها (نئين دنيا جو ساڌن هو) تہ پوءِ ڪيئن انعام جي لائق ٿئي ها. اُتم هن کي اُتساهہ ڏنو، ساٿ ڏنو، مدد ڪئي، ڇا اِهو گهٽ آهي؟

باقي هڪ ڳالهہ، هن کي غصو ڏاڍو آهي. غصو جڏهن ديواگري سنڌيءَ، سنڌي ٻوليءَ جي هستيءَ لوڙي ۾ آڻي ڇڏي، ضرور غصو ايندو. پر پاڻ کي ڪنٽرول ۾ رکڻ ضروري آهي. مان تہ ڪيس ٢-٣ دفعا چئي چڪي آهيان تہ غصي کي روڪيو. گيتا ۾ بہ لکيل آهي تہ ڪروڌ ۾ انسان پڇي، هوش گيان وڃائي ڇڏيندو آهي. ياءُ اُتم غصو ڪرڻ ڇڏي ڏئي تہ سون تي پوي.

سندريءَ کي بہ شايد (شايد ٿي چوان) پنهنجي پيڪي فيمليءَ لاءِ ٿورو گهڻو Superiority complex آهي جنهن ڪري ۾ شايد ٻنهي ۾ ٿوري غلطفهمي ٿي پوي ۽ پوءِ ڳالهہ مان ڳالهوڙو ٿي پوي.

ان وچير مون بہ ميونسپالٽيءَ کي اپيل ڪئي هئي
وريو ڪجهہ بہ نہ. ٢ سال پورا ڏيڍ تي اچي
اسان مُلند ڪالونيءَ ۾ Action committee ناهي. رات جو
١٢ بجي تائين گهر گهر مان صحيون ورتيون (مائٽن کان)
ميونسپل ڪميشنر کي موڪليون، پر وريو ڪجهہ بہ نہ.
سوچيم هاءِ ڪورٽ ۾ رٽ درخواست وجهجي. مان وڪيل
نہ هئس. رام چينملاڻيءَ ناري گورسهاڻيءَ جو
هوم. پهرين ويس ياءُ ناري گورسهاڻيءَ وٽ. اُن پورو
نہ ڏنو. هر ڳالهہ ۾ چڱائي آهي. شڪر هن نہ
تہ پيري چاڙهي قرضو ڪڍي ها جو پوءِ خبر
هو ديوناگريءَ وارن جو آهي.
ائين ئي ياءُ سان گڏ رام چينملاڻيءَ وٽ ويس،
سان ٻڌائين. چيائين ڪيس فري ڪٽندس. اسان کي
چا ڪپندو هو. مان بہ Petitioner هئس.
هي سڀ چو لکيو اٿم چاڪاڻ تہ اُن وقت تائين
خبر نہ هئي تہ سنڌي ديوناگريءَ جي برخلاف
اديب، شاعر، ليکڪ، پرنسيپال وغيره ڪوششون ڪري
هئا ۽ جڏهن اُنهن کي خبر پيئي تہ مُلند ڪالونيءَ
ياءُ رام چينملاڻي ڪيس ٿو ڪٽي تہ پوءِ سڀ اُن
آفيس ۾ اچي جمع ٿيندا هئا. اُتي شري اي.
وري گڏيو. ڪيرت ٻاٻاڻي، پروفيسر ناگراڻي، شري
کشتريا وغيره وغيره. چا تہ ڏماڪو ٿيندو هو. تڏهن
سيني سان مان ٿورو لهہ وچڙ ۾ آيس. پر ايڏو گهرو نہ.
ڪيس ڪٽيوسين، ياءُ چينملاڻيءَ کي مُلند ڪالونيءَ

Reception ڏنيسين. اسڪول مان ديوناگري موڪلائي ويئي، عربي سنڌي واپس آئي. پر هار ڪاڏل بمبئي ميونسپل ڪارپوريشن ٻڌايو تہ ضرور وننڊي. سنڌي اسڪول جي بيٽ آفيسر officer Deal رکيائون پيڻ گانڌي جيڪا سنڌي نہ لکي چاڻي نہ پڙهي چالي. وڏيڪ ڇا ٿيو خبر نہ آهي جو ان ڪانپوءِ مان هلي ويس ڪراچي، پاڪستان پنهنجي ياءُ وٽ جتي ٦ مهنا رهي پيس. واپس آيس. شري اُتم سنڌو ڏارا اخبار هلندو هو. چيائين سنڌ جي سفر تي ڪجھ لکي ڏي. آهلي زور پرڻ تي لکيم، 'بنواسيءَ جي پاڪ ياترا....' اُن ڪانپوءِ ڪڏهن ڪڏهن ليک گهرندو هو. mood هوندو هو تہ لکندس. هڪ ترجمو بہ ڪيو هوم، خليل جبران جو انگريزيءَ مان سنڌيءَ ۾ 'ماٿريءَ جون حورون' Nymphs of the valley. تمام سٺي بيحد اُچي ڪهاڻي آهي. هڪ بہ قسط لکيم تہ سنڌو ڏارا اخبار بہ بند ٿي ويئي. اُها اوڻهئين رهجي ويئي.

موڪلي لکڻ لاءِ منهنجو ياءُ پرتاب ٻڌاڻي پنهنجي پشپ ملڪن (BEST) لاءِ ليک وننڊو هو. شري اُتم بہ لکڻ لاءِ چوندو هو. ائين ٿورو ويجهو آيس پر تڏهن بہ گهرو نہ.

وري سنڌوڏارا تي ڪنهن ڪيس ڪيو. شري اُتم چوي آهو ڪيس تون ڪڻ. هاءِ ڪورٽ مان stay order وني ڏي. ڇوماٽس، هيترا بئريسٽر آهن، ناري گورسهاڻي هوشيار وڪيل آهي، ڊئريڪٽر بہ آهي، اُن کي چئو. پر سيني پنهنجو ملڪ ڪڍائي ڇڏيو ۽ وچ ۾ ڦاٿس مان. ڪيڏي نہ تڪليف ان ڪيس ۾ ٿي. stay order ملڻ ڪانپوءِ ڪورٽ ۾ اچي

ئي نہ. ڪم ٿي ويس. مان پيئي فون ڪريان، ليڪر [illegible]
تہ اچي وڏيڪ Instruction ڏئي پر نہ. ان ڳالھ ۾ خاص
Co-operation نہ ڏنائين. ڪم بہ سندس هو. في نہ ملي، [illegible]
۾ ڪم ڪيم، ان ڪري قدر نہ هو. ٻي ڏر گذاري ڏياري
اُن جا وارث رڪارڊ تي آندا. ٢-٣ سالن ڪاڻھوء [illegible]
وڪيلن (ٻي ڏُر بہ) ڪيس ڇڏي ڦٽو ڪيو. غصو تہ ڏاڍو
ايندو هو. وقت تي وڃ، نيرڻ ڇڏي وڃ. اُتي Saloon
يا هوٽل ۾ ڪاءُ، بس جا ڀاڙا، پاڻ پنهنجي هڙان [illegible]
ڪري ڪيس هلايو، پر سهڪار نہ مليو.

سوچيندي آهيان جيڪي پاڻ کي ترقي پسند ٿا چوائين،
ڪميونسٽ، سي جڏهن پاڻ بلڊنگون ٺا ٺهرائين يا ماڻهو
employ ٿا ڪن، تہ اُهي وهنواري ريت ٿا هلن يا ڪنهن [illegible]
نموني! ڇا اُهي پنهنجي مزورن کي وڏيڪ پگهار ۽ سهوليتون
ٿا ڏين ڪين رواجي بلڊرس وانگر. ياءُ ڪيرت ٻاهالي ٻاهر
آهي. ڇا مزورن کي وڏيڪ پگهار ۽ وڏيڪ سهوليتون ڏيون
هوندائين يا ڪنهن کي نوڪريءَ ۾ رکندا جيئن [illegible]
ڏارا ۾ تہ ڇا اُنهن کي وڏيڪ پگهار ڏيندا سلا لوازما
ڏيندا ؟ ترقي پسند نالي ۾ آهن. هلندا اهينئي [illegible]
ٿا هلن.

چاڪاڻ تہ مان ديوناگريءَ سنڌيءَ جي برخلاف آهيان،
ان ڪري عربي سنڌيءَ وارن سان لھ وچڙ ۾ آهيان.

ياءُ اُتم آدرشي آهي، ليڪڪ آهي، سٺو اديب آهي،
ٻين کي guide ڪندو آهي ۽ سيني کي همٿائيندو آهي.

ماڻهن ڪان ٻُڌو اتم تہ چوندو آهي تہ سندريءَ [illegible]